

שְׁוֹעָה אִיהוּ יִתִּיר מִתְּפִלָּה, דְּצוּוּחַ בְּרַעוּתָא דְלָבָא
 לְקַמִּיָּה מָרִיהּ. וּבְגִין דְּשׁוּי רַעוּתָא יִתִּיר,
 כְּתִיב בֵּיהּ הָאֲזִינָה, כְּמֵאן דְּאֲרַכִּין אֲוִדְנִיה גַּבִּי תְּהִיא
 מְלָה, וְעַם כָּל דָּא שְׁתִּיק, וְלֹא פָּעִי לְמִיעֲבַד
 רַעוּתִיהּ. אֲבָל דְּמַעָּה, אִיהִי בְּלָבָא וּבְרַעוּתָא דְכָל
 גּוֹפָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בֵּיהּ, אֶל דְּמַעְתִּי אֶל תְּחַרְשׁ.

וּרְבָנָן אָמְרִי, לָאוּ כָּל דְּמַעֲיָן עָאֲלִין קַמִּיָּה
 מִלָּבָא. דְּמַעֲיָן דְּרוּגְזָא, וְדְמַעֲיָן דְּמוֹסֵר
 דִּין עַל תְּבִירוֹ לָא עָאֲלִין קַמִּיָּה דְּמִלָּבָא. אֶלָּא
 דְּמַעֲיָן דְּצִלּוּתָא וְדִתְשׁוּבָה, וְדְבַעֲיָין בְּעוּתָא מִגּוֹ
 עַקְתָּא. כְּלָהוּ בְּקַעֲיָן רְקִיעִין, וּפְתַחִי תְּרַעֲיָן,
 וְעָאֲלִין קַמִּיָּה דְּמִלָּבָא.

דְּתַנִּינָן, בִּיּוֹמָא דְּאִתְחַרַּב בֵּי מַקְדָּשָׁא, כָּל תְּרַעֲיָן
 נִנְעָלוּ, וְתַרְעִין דְּדְמַעֲיָן לָא נִנְעָלוּ. מַה

לשון הקודש

וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים, לֹא כָּל הַדְּמָעוֹת
 נִכְנָסוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. דְּמָעוֹת שֶׁל רִגְזָא,
 וְדְמָעוֹת שֶׁל מוֹסֵר דִּין לְחֵבְרוֹ, לֹא
 נִכְנָסִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. אֶלָּא דְּמָעוֹת שֶׁל
 תְּפִלָּה וְשֶׁל תְּשׁוּבָה, וְשֶׁמִּבְּקָשִׁים בְּקָשָׁה
 מִתּוֹךְ צָרְתָם, בְּלֵם בּוֹקְעִים רְקִיעִים,
 וּפּוֹתְחִים שְׁעָרִים, וְנִכְנָסִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ.
 שְׁשׁוּנִינּוּ, בַּיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,

הַשְׁוֹעָה הִיא יוֹתֵר מִתְּפִלָּה, שְׁצוּוּחַ
 בְּרַצוֹן הַלֵּב לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ. וּמִשׁוּם שֶׁשָּׂם
 רַצוֹנוֹ יוֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ הָאֲזִינָה, כְּמִי
 שֶׁמִּרְבִּין אֲזִנּוֹ אֶל אוֹתוֹ הַדְּבוּר, וְעַם כָּל
 זֶה שׁוֹתֵק, וְלֹא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת רַצוֹנוֹ. אֲבָל
 דְּמַעָּה הִיא בְּלֵב וּבְרַצוֹן שֶׁל כָּל הַגּוֹף,
 וּמִשׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בּוֹ אֶל דְּמַעְתִּי אֶל
 תְּחַרְשׁ.

כְּתִיב בְּחֻקֶיהוּ, (ישעיה לח ה) שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ
 וְרָאִיתִי אֶת דְּמָעָתְךָ. רֵאִיִּיה מִמָּשׁ מִגּוֹ דְּמַעֲיִן.

וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי מַה כְּתִיב. (שם כה ח) וּמָחָה אֲדַנִּי
 יְהוָה דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. אִית דְּמַעֲיִן
 לְטַב, וְאִית דְּמַעֲיִן לְבִישׁ. לְטַב, דְּיִצֵּר הַטּוֹב. דְּבִישׁ,
 דְּיִצֵּר הָרַע. עַל חַיֵּי דְּמַעֲיִן דְּעָקוּ, וְדְּמַעֲיִן דְּצִלוּתָא,
 כְּתִיב, (ירמיה לא ח) בְּכַכֵּי יָבוֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

רַבֵּי פְרוֹסְפָדָאֵי חָלַשׁ, עָאֵל לְגַבִּיָּה ר' יוֹסִי בֶן
 קַסְמָא וְרַבָּנִן, הֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְשַׁבְּתָא
 הָהּ. תְּמוּנִיָּה דְהָהּ בְּכִי, וְלִבְתָר חֵינְךָ, אֲדַהְכִי
 דְּמוֹךְ. אָמְרוּ יוֹם שַׁבַּת הוּא, וְאָסוּר לְטַלְטְלוּ,
 וְטַרְחָא אוֹחְרָא לֹא אֲצַטְרִיךְ, שְׂבָקוּהוּ.

קָם ר' יוֹחָנָן וְדַרְיֵשׁ, וַיָּמַת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נַעֲמִי
 וַתִּשָּׂאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ. מִת אֱלִימֶלֶךְ,

לשון הקודש

תְּפִלָּה כְּתוּב, (ירמיה לא) בְּכַכֵּי יָבוֹאוּ
 וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

רַבֵּי פְרוֹסְפָדָאֵי חָלַהּ. נִכְנְסוּ אֵלָיו רַבֵּי
 יוֹסִי בֶן קַסְמָא וְחַכְמִים. אוֹתוֹ הַיּוֹם, יוֹם
 הַשַּׁבַּת הָיָה. רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהָיָה בּוֹכֵה,
 וְאַחַר כֵּן צָחַק. בֵּינְתַיִם נִרְדָּם. אָמְרוּ, יוֹם
 הַשַּׁבַּת הוּא, וְאָסוּר לְטַלְטְלוּ, וְטַרְחָה
 אַחֲרַת לֹא צָרִיךְ. הַשְּׂאִירוּהוּ.

קָם רַבֵּי יוֹחָנָן וְדַרְיֵשׁ, (רות א) וַיָּמַת אֱלִימֶלֶךְ

כָּל הַשְּׂעָרִים נִנְעָלוּ, וְשַׁעֲרֵי דְמַעוֹת לֹא
 נִנְעָלוּ. מַה כְּתוּב בְּחֻקֶיהוּ? (ישעיה לח)
 שָׁמַעְתִּי אֶת תְּפִלָּתְךָ רֵאִיתִי אֶת דְּמָעָתְךָ.
 רֵאִיָּה מִמָּשׁ מִתּוֹךְ דְּמַעוֹת.

וְלָעֵתִיד לָבֹא מַה כְּתוּב? (שם כה) וּמָחָה
 אֲדַנִּי יְהוָה דְּמָעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. יֵשׁ
 דְּמַעוֹת לְטוֹב, וְיֵשׁ דְּמַעוֹת לְרַע. לְטוֹב –
 שֶׁל יִצֵּר הַטּוֹב. שֶׁל רַע – שֶׁל יִצֵּר הָרַע.
 עַל הַדְּמַעוֹת הַלְלוּ שֶׁל צָרָה וְדְּמַעוֹת שֶׁל

נְשָׂאָרוּ בְּנֵיהָ, לְאֶתְנַחֲמָא בְּהוֹן, דְּאֶשְׁתָּאָרוּ תְּרִין
בְּנָוִי, לְאֶשְׁלָמָא דּוּכְתָא דְּאֶלִּימְלָךְ, וּבִתּוּהָ
נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.

לְבַתָּר מַה בְּתִיב, וַיָּמוּתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מִחֲלוֹן
וּבְלִיזוֹן, רוּחַ דְּקוּדְשָׁא, וְרוּחַ דְּמִסְאָבָא.
הַשְׁתָּא הוּא תְּבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ. נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא
דְּקוּדְשָׁא שְׁהוּא י', וְרוּחַ הַשְּׂבָלִית שְׁהוּא וּא"ו, לֹא
יָמוּתוּן, אֲלָא אָדָם יוֹרֵד מִגְּדוּלְתּוֹ נִקְרָא מֵת.

אוּף הָבָא, כִּד מֵית רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, נַחֲמָתָא בְּרַבְּנִין
דְּאֶשְׁתָּאָרוּ, וְאֵינּוּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֵבְרִי.
מֵיתוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֵבְרִי, אֶשְׁתָּאָר ר'
כְּרוּסְפָדָּאִי. וְהַשְׁתָּא חֵבְרָנָא רַבִּי כְּרוּסְפָדָּאִי דְּמֵית
הַשְׁתָּא הוּא תְּבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ.

לשון הקודש

השכלית שהיא וא"ו, לא ימותו, אלא
אדם יורד מגדלתו נקרא מת.
את כאן, כשמת רבי אליעזר, הנחמה
בחכמים שנשארו, והם רבי יוחנן בן נורי
וחבריו. מתו רבי יוחנן בן נורי וחבריו –
נשאר רבי כרוספדאי. וכעת חברנו רבי
כרוספדאי שמת עכשיו, הוא שובר על
שובר.

איש נעמי ותשאר היא ושני בניה. מת
אלימלך – נשארו בניה להתנחם בהם,
שנשארו שני בניו להשלים את מקום
אלימלך, שהיה נשמה לנשמה.
אחר כך מה כתוב? וימותו גם שניהם
מחלון ובליון, רוח הקדש ורוח הטמאה.
עכשיו הוא שובר על שובר. הנשמה
לנשמה של הקדש שהיא י', והרוח

עַד דִּהְיוּ יְתָבִי. רַבִּי חֶלְקִיָּה דִּדְהוּה גַּבִּיּוּה, חָמָא לִיּוּה
 דְּאֶתְדָרוּ דְּמַעִין עַל אַנְפּוּי, וְחֹכָא בְּפּוּמִיּוּה.
 קָרָא לִיּוּה לְרַבִּי יוֹחָנָן וּלְחֶבְרִיָּא, חֲמוּנִיּוּה בְּדַמְעִין
 עַל אַנְפּוּי, וְחֹכָא בְּפּוּמִיּוּה, אָמְרוּ וַדַּאי לָא מִיּוּת.

יְתָבוּ, וְלֹא שָׁבְקוּ בַר נֶשׁ לְמִקְרַב גַּבִּיּוּה. בְּרַמְשָׁא
 אֶפְתַּח עֵינָיו, שָׁאֵל מִיָּא לְמִשְׁתִּי, קָרִיבֹון
 לְגַבִּיּוּה רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבָּנָן. אָמַר לוֹן, רַבּוּתִי, זִילוּ
 לְשָׁלוּם, לְמַחַר תּוּבוּ לְגַבְיָא, וְאִימָא לְכוּן מַאי
 דְּחַמִּינָא, וּפְקִידוּ לִי לְהוֹדִיעַ לְחֶבְרִיָּא.

דְּהַשְׁתָּא אַצְטְרִיכְנָא לְאַתְקַנָּא כָּל מַלְיָן דְּחַמִּינָא,
 וּבְהַאי לִילִיָּא דְּחַמִּינָא תַּמָּן, עֲלָמָא
 אַחְרָא חַמִּינָא, וְלֹא יִדְעָנָא מַאי הָיוּ. אָמְרוּ לְבֵיתִי
 דְּלֹא יִקְרִיבֹון לְגַבְיָא, וְלֹא יְהֵא בַר נֶשׁ חָבָא. אֲזָלוּ
 כְּלָהוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אֶשְׁתָּאֵר תַּמָּן, וְלֹא קָרִיב גַּבִּיּוּה
 כָּל הַהוּא לִילִיָּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

רַבּוּתִי, לְכוּ לְשָׁלוּם. לְמַחַר שׁוּבוּ אֵלַי
 וְאִמַר לָכֶם מַה שְׂרָאִיתִי, וְצִוּוּ אוֹתִי
 לְהוֹדִיעַ לְחֶבְרִיִּים.

שָׁעֲבָשׁוּ הַצְּמֻרְכָתִי לְתַמָּן כָּל הַדְּבָרִים
 שְׂרָאִיתִי, וּבְלִילָה הַזֶּה שְׁהִיִּיתִי שָׁם, עוֹלָם
 אַחַר רְאִיתִי, וְלֹא יִדְעָתִי מַה הוּא. אָמְרוּ
 לְבָנֵי בֵיתִי שְׁלֹא יִקְרִיבוּ אֵלַי, וְלֹא יִהְיֶה
 אָדָם כָּאֵן. כָּלֵם הִלְכוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן נִשְׁאַר

בְּעֵרְדָם יוֹשְׁבִים, רַבִּי חֶלְקִיָּה שְׁהִיָּה
 אֲזָלוּ, רָאָה אוֹתוֹ שְׁחֹזְרוֹת הַדְּמַעוֹת עַל
 פָּנָיו, וַיַּחֲזֹק בְּפָיו. קָרָא לְרַבִּי יוֹחָנָן
 וּלְחֶבְרִיִּים, וְרָאוּ אוֹתוֹ עִם דְּמַעוֹת עַל פָּנָיו,
 וַיַּחֲזֹק בְּפָיו. אָמְרוּ שׁוּדַאי לֹא מֵת.

יְשָׁבוּ, וְלֹא עָזְבוּ אָדָם לְקִרְבַּי אֵלַי.
 בְּעֵרְבַת פְּתַח עֵינָיו, בְּקֶשׁ מִיָּם לְשִׁתּוֹת.
 קָרְבוּ אֵלָיו רַבִּי יוֹחָנָן וְחֶבְרִיִּים. אָמַר לָהֶם:

כֹּד הָיָה נָהִיר יוֹמָא, חֲמוּנִיָּה דִּהְוָה מִשְׁתַּעֲי, וּבְכִי.
 וְלֹא יָדְעֵי מִיָּדֵי. קָם וַיִּתִּיב, וְקָרָא לִיה לְרַבִּי
 יוֹחָנָן. אָמַר לִיה, מַאי חָמִית. אָמַר, מַעֲלָמָא
 אַחֲרִינָא אֲתִינָא, וְאַעֲלִנָּא תַּפְּן וְלֹא יַחֲבִי לִי
 רְשׁוּתָא לְגַלְאָה מִיָּדֵי, אֶלְא לָךְ וּלְחֻבְרָךְ. וְאָמַר לוֹן
 מַאי דְחָמָא.

אָמַר לִיה לְרַבִּי יוֹחָנָן, אֲתַקִּין מִלָּךְ, וְזִיל
 לְבוֹרְסָךְ דְּאֲתַקִּינוּ לָךְ, דִּהָא תְּרִיסַר מִן
 חֲבַרְיָא יִיתוּן פְּגִינָךְ. וְאַנָּא חָמִינָא, מַה דְּלֹא יַחֲבִי
 לִי רְשׁוּ לְגַלְאָה.

וְחָמִינָא מַאיִנון חֲבַרְיָא, דְּאֲתַקִּיִּים תְּלַמוּדֵיִיהוּ
 בִּידֵיִיהוּ. וְחָמִית בְּהָהוּא אֲתַר דְּמַלְכָּא
 מְשִׁיחָא תַּפְּן. וְשִׁמְעָנָא פְּרוּזָא פְּרִיז בְּכָל יוֹמָא,
 זְבָאִין אִינוּן חֲבַרְיָא דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵיִיתָא,

לשון הקודש

לכסאך שיתקנו לך, שהרי שנים עשר
 מהחברים יבאו בשבילך, ואני ראיתי
 מה שלא נתנו לי רשות לגלות.
 וראיתי מאותם החברים שהתקנם
 תלמודם בגדם. וראיתי את אותו המקום
 של מלך המשיח שם. ושמעתי פרוז
 מכריו בכל יום: אשריהם החברים
 שמשתדלים בתורה, ואותם שמזכרים בה

שם, ולא קרב אליו כל אותו לילה.
 כשחזרה מאיר היום, ראו אותו שהיה
 מדבר ובוכה. ולא ידעו דבר. קם וישב,
 וקרא לרבי יוחנן. אמר לו: מה ראית?
 אמר: מעולם אחר פאתי, ונגנסתני לשם,
 ולא נתנו לי רשות לגלות דבר, אלא לך
 ולחברך. ואמר להם מה שראה.
 אמר לו לרבי יוחנן: התקן דבריה, ולך

וְאֵינּוֹן הַמְּזַבְּאִין לָהּ לְאַחֲרָיִן, וְאֵינּוֹן הַמְּעַבְרִין
עַל מַדּוּתֵיהֶם.

חֲמִיתוֹן, כִּד הַיּוֹנָא בְּבֵי וְחֵייד. רְשׁוּתָא אֲתִיְהִיב
לְמַלְאךְ הַמְּוֹת לְאֵייתִי יְתִי. וְחֲמִינָא
שְׂכִינְתָא לְגַבִּי, וְלֹא שְׂבָקִי לִיָּהּ. וְעַל דָּא, בְּכִינָא
מַמְלָאךְ הַמְּוֹת. וְחֵיִיכִית, כִּד חֲמִינָא שְׂכִינְתָא דְלֹא
שְׂבָקִי לִיָּהּ.

וְחֲמִינָא עַד דְנִטְלָן לִי לְבֵי דִינָא דְתַמָּן, וְחֲמִינָא
בְּמָה חֵיילִין וּמְשָׁרִין, תַּמָּן כּוּלְהוּ
מִתְעַסְקִין בְּדִינִין דְעֵלְמָא, וּבְרֵאשִׁיחֵן סַנְדַּלְפוּן
מְאִרִיָּה דְאַנְפִּין, דְמִקְשָׁר קְשָׁרִין לְמְאִרִיָּהּ. וְחַד
פְּרוּסָתָא פְּרוּסָא עֲלוּי, וְכָל חֵיילִיָּהּ דְשְׂמִינָא תַּחֲוֹת
יְדוּי, וְלֹא אֲתִיְהִיב לִי רְשׁוּתָא לְמִיקְרַב לְמִיחְמִיָּהּ.
וְחֲמִינָא בֵּי דִינָא, וְכַמָּה סָרְכִין מְמַנָּן קַמֵּיָּהּ.
מְנַהוֹן סַיְגוֹרִין עַל פְּנֵי עֵלְמָא, וּמְנַהוֹן

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שָׁשֶׁם, וְרֵאִיתִי כַּמָּה צְבָאוֹת וּמַחֲנוֹת, שָׁם
כָּלֶם מִתְעַסְקִים בְּדִינֵי הָעוֹלָם,
וּבְרֵאשִׁיחֵם סַנְדַּלְפוּן בְּעַל הַפְּנִים,
שְׁקוּשָׁר קְשָׁרִים לְאַדּוֹנּוֹ, וּפְרַכְתָּ אַחַת
פְּרוּסָה עֲלוּי, וְכָל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם שְׂתַחַת
יְדוּי, וְלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת לְקַרְב לְרֵאוֹתוֹ.
וְרֵאִיתִי בֵּית דִּין, וְכַמָּה שָׁרִים מְמַנִּים
לְפָנֵיהֶם, מֵהֶם סַיְגוֹרִים עַל פְּנֵי הָעוֹלָם,

אֵת הָאֲחֵרִים, וְאוֹתָם הַמְּעַבְרִים עַל
מַדּוּתֵיהֶם.
רֵאִיתֶם, כְּשֶׁהֵייתִי בּוֹכָה וְצוֹחֵק, הָרְשׁוּת
נִתְּנָה לְמַלְאךְ הַמְּוֹת לְהַבִּיא אוֹתִי,
וְרֵאִיתִי הַשְּׂכִינָה אֲצֵלִי, וְלֹא נִתְּנָה לוֹ. וְעַל
בֵּן בְּבִיתִי מַמְלָאךְ הַמְּוֹת, וְצַחֲקִיתִי
כְּשֶׁרֵאִיתִי הַשְּׂכִינָה שְׁלֹא נּוֹתְנָת לוֹ.
וְרֵאִיתִי עַד שְׁנוּטְלִים אוֹתִי לְבֵית הַדִּין

קטיגורין, נטלו וקרבו לי גבייהו. וחמינא תמן
סגיאין מן חבריא.

אמרו ליה למלאך המות, מה דין מן בני עלמא
גבך. אמר להו, די לא שביקי למימת
יתיה וקריבנא ליה לדינא. (אמר להו דינו דיני שביקו לי למימת
וקריבו לי לדינא קמי תלת סנהדרין דלדינו דיני ושמעית).

דקמו תלת סהדין, ואמרו תלת זמנא, מצאנו
כופר, מצאנו כופר, ואסהידו עלי
דאעברנא תדיר על מדותי. אתעסקו בדיני כל
ההוא יומא, דחמיתון דדמיכנא, ועבדו חשבון
יומין ושנין דילו, ואשתפחו תדיר שלימין.

ועל דאעברנא על מדותי תדיר, שבקו דינא,
ולא יכלו לי למידן בהאי, עד דסליקו דינאי
לאַתר אַחרא, ולא ידענא לאן אתר.

לשון הקודש

עלי שהעברתי תמיד על מדותי. התעסקו
בדיני כל אותו היום, שראיתם שישנתי,
ועשו חשבון של ימים ושנים שלי,
ונמצאו תמיד שלמים.

ועל שהעברתי תמיד על מדותי, עזבו
את הדין, ולא יכלו לדון בזה, עד שהעלו
את דיני למקום אחר, ולא ידעתי לאיזה
מקום.

ומהם קטיגורים. נטלו וקרבו אותי
אליהם. וראיתי שם רבים מן החברים.

אמרו לו למלאך המות: מה זה מפני
העולם אצלך? אמר להם: שלא נותנים
לי להמית אותי, וקרבתיו לדין. (אמר להם,

דונו דינו והניחו אותי לשבת וקרבו אותי לדין לפני שלשה
סנהדרין שדונו דיני ושמעית).

שקמו שלשה עדים, ואמרו שלש
פעמים מצאנו כפר, מצאנו כפר, והעידו

וְאַתִּיא מִן דִּינָא, לְשִׁבְקָא לִי, וְלִמְיָהֵב לִי זִימְנָא,
 לְאַשְׁלָמָא תְּלַמוּדָאֵי בְּהַאי עֲלָמָא, דְּעַדְיִין
 לֹא גַמְיִרְנָא לִיהּ, וְלֹא שָׁבִיב לִי מִלְּאֵךְ הַמְּוֹת, עַד
 דִּיִּתְּבוּ לִיהּ בְּאַתְרֵי רַבֵּי פְרוּסְפָדָאֵי סָבָא דְּמַלְקָדְמִין,
 בְּאַדְיִן שָׁבִיב לִי.

כִּד חֲמִיתוּן דְּמַעִין בְּאַנְפָּאֵי, וְחֻזְכָּא בְּפוּמָאֵי. אֵינוּן
 דְּמַעִין, דִּקָּא בְּכִינָא מִדְּחִילוֹ דְּמִלְּאֵךְ הַמְּוֹת.
 וְחִיִּכְינָא מִחֲדוּה דְּשִׁכְינְתָּא. וְעַל דְּאֹרִיכוֹ לִי עַד
 זְמַנָּא אַחְרָא, בְּגִין לְאוּדְעָא לִי מַה דְּגַלְינָא לְכוּן.
 וְלֹא דְּמִיכְנָא עַל יַד מִלְּאֵךְ הַמְּוֹת, אֶלָּא שָׁבִיבוּ
 בְּהָדָאֵי לְרַבֵּי אוֹשְׁעִיא, וְעַמִּיָּה אֶזְלִינָא תַּמָּן.

תַּמָּהוּ חֲבַרְיָא, וְקָרוּ עֲלֵיהּ, (תהלים פד ז) עֲבָרֵי בְּעַמְּק
 הַבְּכָא מַעִין יִשִּׁיתוּהוּ גַם בְּרָכוֹת יַעֲטָה
 מוֹרָה. עוֹבְרֵי בְּעַמְּק הַבְּכָא, דָּא ר' פְּרוּסְפָדָאֵי, דְּעֵבֵר

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מִלְּאֵךְ הַמְּוֹת, וְצַחְקָתִי - מִשְׁמַחַת
 הַשְּׂכִינָה, וְעַל שְׁחַפּוֹ לִי עַד זְמַן אַחַר כְּדֵי
 לְהוֹדִיעַ לִי מַה שְּׁגָלִיתִי לָכֶם. וְלֹא יִשְׁנֵתִי
 עַל יַד מִלְּאֵךְ הַמְּוֹת, אֶלָּא הִשְׁאִירוּ עִמִּי
 אֶת רַבֵּי אוֹשְׁעִיא, וְעִמּוֹ הוֹלֵךְ אֲנִי לְשֵׁם.

תַּמָּהוּ הַחֲבָרִים, וְקָרְאוּ עָלָיו, (תהלים פד)
 עֲבָרֵי בְּעַמְּק הַבְּכָא מַעִין יִשִּׁיתוּהוּ גַם
 בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. עוֹבְרֵי בְּעַמְּק הַבְּכָא

וּבָא מִן הַדִּין לְעוֹר אוֹתִי, וְלַתֵּת לִי זְמַן
 לְהַשְׁלִים תְּלַמוּדֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁעַדְיִין לֹא
 גַמְרַתִּי אוֹתוֹ, וְלֹא עוֹב אוֹתִי מִלְּאֵךְ
 הַמְּוֹת, עַד שְׁנַתְּנוּ לוֹ בְּמַקּוּמֵי אֶת רַבֵּי
 פְּרוּסְפָדָאֵי הַזֶּקֶן שֶׁל מַקְדָּם, וְאִז עוֹב
 אוֹתִי.

כְּשִׂרְאִיתֶם הַדְּמַעוֹת בְּפָנַי וְצַחֻק בְּפִהּ,
 אוֹתֶם הַדְּמַעוֹת - שְׂכִיכִיתִי מִפְּחָדוֹ שֶׁל

עַל דָּא דְּמִלְאָךְ הַמְּנוֹת, דְּאִיהוּ עִמָּךְ הַבְּכָא. דְּאִיהוּ
 גְּרָמִים (דף צח ע"ב) בְּכִיָּה לְכוּלֵי עֲלָמָא. מַעֲנֵן יִשְׁתַּוְּהוּ,
 דְּתַנְיָחוּהוּ לְמוֹנָמֵר תְּלַמוּדִיהָ, וְלַמְּתוּי מְעֵינֵן
 בְּאוּרֵייתָא. לְפִיכָךְ, גַּם בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. אִי
 אוּרֵייתָא גְּרָמִים לִיה חַיִּים, כֹּל שְׁפָן מֵאן דְּגָרִים לִיה
 גְּרָסָא וְאוּלִיף לִיה.

קָרָא עֲלֵיהָ ר' יוֹחָנָן, (שם קיב ד) זֶרַח בַּחֲשָׁךְ אֹר
 לְיִשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק. זֶרַח בַּחֲשָׁךְ,
 מַהוּ חוֹשֶׁךְ. דָּא מִלְאָךְ הַמְּנוֹת, דְּאִחְשִׁיךְ אֲנָפִי
 עֲלָמָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית א ב) וְחוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי
 תְהוֹם. אֹר לְיִשְׂרָאֵל דְּאִנְהִיר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְצַדִּיק דָּא, רַבִּי פְּרוֹסְפַדָּאי, נְהִירוּ דְּאוּרֵייתָא. וּמֵאן
 עֶבֶד דָּא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיקְרִי (תהלים קיב ד) חֲנוּן
 וְרַחוּם וְצַדִּיק.

לשון הקודש

בַּחֲשָׁךְ אֹר לְיִשְׂרָאֵל חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק. זֶרַח בַּחֲשָׁךְ, מַהוּ חוֹשֶׁךְ? זֶהוּ מִלְאָךְ הַמְּנוֹת, שְׂמַחְשִׁיךְ אֵת פְּנֵי הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר וְחוֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם. אֹר לְיִשְׂרָאֵל שְׂמַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיק הַזֶּה, רַבִּי פְּרוֹסְפַדָּאי, אֵת אֹר הַתּוֹרָה. וּמִי עוֹשֶׂה אֵת זֶה? הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, שְׂנַקְרָא חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק.

— זֶה רַבִּי פְּרוֹסְפַדָּאי, שְׂעֵבֵר עַל זֶה שֶׁל מִלְאָךְ הַמְּנוֹת, שֶׁהוּא עִמָּךְ הַבְּכָא, שֶׁהוּא גַּם בְּכִיָּה לְכָל הָעוֹלָם. מַעֲנֵן יִשְׁתַּוְּהוּ — שֶׁתַּנְיָחוּהוּ לְגַמֵּר אֵת תְּלַמוּדוֹ, וְלִהְיוֹת מְעֵינֵן בַּתּוֹרָה. לְפִיכָךְ, גַּם בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה. אִם הַתּוֹרָה גּוֹרְמַת לוֹ חַיִּים, כֹּל שְׁפָן מִי שְׂגוֹרֵם אוֹתָהּ גְּרָסָה וְלוֹמַד אוֹתָהּ. קָרָא עֲלָיו רַבִּי יוֹחָנָן, (תהלים קיב) זֶרַח

וְהָאָמֵר נַעֲמִי לְבִלְוֹתֶיךָ וְגו', כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֵי
 מוֹאָב כִּי פָקַד ה' אֶת עַמּוֹ לְתֵת לָהֶם
 לָחֶם. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה,
 מִי שָׁמַעְעִלִים עֵינָיו מֵעֵינָיִם בְּשָׁנֵי בַּצֹּרֶת, הֵם יִרְאוּ
 בְּנִתְחֵמוֹת הָעוֹלָם וְלֹא יָמוּתוּ, עַד שִׁיּוּפְקָדוֹ לְטוֹבָה,
 וְהוּא לֹא יִזְכֶּה לְרְאוֹתָהּ. אֱלִימֶלֶךְ עָשִׂיר הָיָה, כִּיּוֹן
 שָׂרְאָה הָרַעֲב, הָעֵלִים עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, וּבִרְח
 לְשָׂדֵי מוֹאָב.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, וְכִי לֹא דִרְכָן שֶׁל צְדִיקִים
 לְבִרוּחַ מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְהָרִי גְדוֹלִים מֵאֱלִימֶלֶךְ
 אַבְרָהָם יִצְחָק עֲשִׂירִים מִמֶּנּוּ, וְהֵלֶךְ זֶה לְמַצְרַיִם
 מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְזֶה לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר ר' יִצְחָק, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא גַרְם לָהֶם לְצְדִיקִים תֵּלְלוּ לְצֵאת

לשון הקודש

עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה, וּבִרְח לְשָׂדֵי מוֹאָב.
 אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, וְכִי לֹא דִרְכָן שֶׁל
 צְדִיקִים לְבִרוּחַ מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְהָרִי גְדוֹלִים
 מֵאֱלִימֶלֶךְ, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, עֲשִׂירִים
 מִמֶּנּוּ, וְהֵלֶךְ זֶה לְמַצְרַיִם מִפְּנֵי הָרַעֲב, וְזֶה
 לְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים?

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גַרְם לָהֶם לְצְדִיקִים

וְהָאָמֵר נַעֲמִי [לְשֹׁתִי] כְּלִתִּיהָ וְגו' (רות א),
 כִּי שָׁמְעָה בְּשָׂדֵי מוֹאָב כִּי פָקַד ה' אֶת
 עַמּוֹ לְתֵת לָהֶם לָחֶם. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, מִי שָׁמַעְעִלִים
 עֵינָיו מֵעֵינָיִם בְּשָׁנֵי בַּצֹּרֶת, הֵם יִרְאוּ
 בְּנִתְחֵמוֹת הָעוֹלָם וְלֹא יָמוּתוּ, עַד שִׁיּוּפְקָדוֹ
 לְטוֹבָה, וְהוּא לֹא יִזְכֶּה לְרְאוֹתָהּ. אֱלִימֶלֶךְ
 עָשִׂיר הָיָה. כִּיּוֹן שָׂרְאָה הָרַעֲב, הָעֵלִים

מתוך הרשעים, ולהודיע טבעם בעולם, ולפיכך
הביא הרעב.

אבל אלימלך, במקום צדיקים הוה
יטיב במקום תורה ובעותרא סגני. וכשבא
הרעב, עניים היו באים אליו, והעלים עינו מהם,
וברח. ועוד, שראה הדין חל על העולם, וברח
והלך בין האומות.

רבי הסדאי פתח, (קהלת ט יד) עיר קטנה ואנשים בה
מעט. עיר קטנה, כך אמר רבי יוסי משמיה
דרבי יצחק, עיר קטנה, דא גופו של אדם. ואנשים
בה מעט, אלו האברים. ובא אליה מלך גדול, זה
יצר הרע. שהוא מלך זקן וכסיל ובני אדם גם כן
משועבדים תחתיו, והוא מלך עליהם. ומצא בה
איש מסכן וחקם, זה יצר טוב, שהוא מסכן ואין

לשון הקודש

הללו לצאת מתוך הרשעים ולהודיע
טבעם בעולם, ולפיכך הביא הרעב.
אבל אלימלך, במקום של צדיקים הוה
יושב, במקום של תורה, ובעשר רב.
וכשבא הרעב, העניים היו באים אליו,
והעלים עינו מהם, וברח. וראה
הדין חל על העולם, וברח והלך בין
האומות.

רבי הסדאי פתח, (קהלת ט) עיר קטנה
ואנשים בה מעט. עיר קטנה, כך אמר
רבי יוסי משמו של רבי יצחק, עיר קטנה
— זה גופו של אדם. ואנשים בה מעט —
אלו האברים. ובא אליה מלך גדול — זה
יצר הרע, שהוא מלך זקן וכסיל, ובני
אדם גם כן משועבדים תחתיו, והוא מלך
עליהם. ומצא בה איש מסכן חכם — זה

מֵאֲזִין לוֹ. חָכָם, שֶׁהוּא מַחְבִּים לַמֵּאֲזִין לוֹ, לְהַנְצִיל
מֵעֲזוּבָה שֶׁל גֵּיהֶנָם.

וּמַלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, זֶה נִשְׁמָתוֹ שֶׁל
אָדָם, שֶׁלֹּא תִחַטָּא לְפָנָי בּוֹרָאָה. וְאָדָם לֹא
זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְסֻבֵּן הַהוּא. אֵין זֹכֵר אוֹתוֹ, וַיֵּשׁוּב
הָאָדָם לַחַטָּא, בְּהַהוּא יֵצֵר הָרַע.

אָמַר רַבִּי בּוֹן, הַהוּא יְנוּקָא דְדִחוּה יְתִיב לְגַבְנָן,
מֵאִי אָמַר בְּהַאי קָרָא. אֵלֶּא הָכִי פִתְחָה, עִיר
קְטַנָּה, זֶה כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל, שְׁנִקְרֵאת עִיר הַקְּדוּשָׁה,
קָרְתָא קַדִּישָׁא לְגַבֵּי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.
כְּדֵאמְרֵינוּ. (שה"ש ח ח) אַחֲוֹת לָנוּ קְטַנָּה.
שְׁנַאמְר (בראשית כט טז) וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רַחֵל. וְאֲנָשִׁים בָּהּ
מְעַט, אֵילוּ הָאֲבוֹת.

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי בּוֹן, אוֹתוֹ הַתִּינוּק שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
אֵצְלָנוּ, מָה אָמַר בְּפִסּוּק הַזֶּה? אֵלֶּא כָּךְ
פִתְחָה: עִיר קְטַנָּה - זֶה כְּנֻסְתָּ יִשְׂרָאֵל,
שְׁנִקְרֵאת עִיר הַקְּדוּשָׁה, קָרְתָא קַדוּשָׁה אֵל
הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא. כְּמוֹ שְׁאָמְרֵנוּ (שיר השירים
ח) אַחֲוֹת לָנוּ קְטַנָּה, שְׁנַאמְר (בראשית כט
וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רַחֵל. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט -
אֵילוּ הָאֲבוֹת.

יֵצֵר טוֹב, שֶׁהוּא מְסֻבֵּן, וְאֵין מֵאֲזִין לוֹ.
חָכָם, שֶׁהוּא מַחְבִּים לַמֵּאֲזִין לוֹ, לְהַנְצִיל
מֵעֲזוּבָה שֶׁל גֵּיהֶנָם.

וּמַלֵּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה
נִשְׁמָתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁלֹּא תִחַטָּא לְפָנָי
בּוֹרָאָה. וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת הָאִישׁ הַמְסֻבֵּן
הַהוּא. אֵין זֹכֵר אוֹתוֹ, וַיֵּשׁוּב הָאָדָם
לַחַטָּא בְּאוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע.

בָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, יִרְדֶּה עִמּוֹ שְׂכִינָה, וְשָׂרְתָה בְּתוֹכּוֹ. הָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. בָּא נָתַי, וְהוֹרִידָה לְאָרֶץ. הָטָאוּ דוֹר הַמַּבּוּל, וְנִסְתַּלְקָה מִן הָעוֹלָם. בָּא אַבְרָהָם, וְהוֹרִידָהּ. בָּאוּ אַנְשֵׁי סְדוּם, וְנִסְתַּלְקָה. לְפִיכָךְ וְאַנְשֵׁים בָּהּ מְעַט לְהִתְקַיֵּים עִמָּה בְּעוֹלָם. זְמַן מוּעָט הָיוּ, וְלֹא נִתְקַיְּמוּ בָּהּ הַרְבֵּה.

וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב אֹתָהּ, דָּא פְּלוֹנִי. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם, דָּא יַעֲקֹב, שְׂבַמְסַפְנוֹת הָיָה בְּזִמְן שְׁחָטָאוּ בְּנָיו בְּיוֹסֵף, וְנִמְנַע הַשְּׁפַע מִמֶּנּוּ, וְנִתְפָּרְשָׁה מִטְרוּנֵיתָא מִמֶּנּוּ. וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, דָּא מוֹשֶׁה. מַהוּ וְסַבֵּב אוֹתָהּ. שְׂמִתְעַסֵּק פְּלוֹנִי שְׂיַחְטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת, בְּשַׁבִּיל לְהִתְעַבֵּב הַמְטְרוּנֵיתָא בְּגָלוּת, דְּכַתִּיב (תהלים

צא טו) עִמּוֹ אַנְכִי וְגו'.

לשון הקודש

בָּא אָדָם הָרֵאשׁוֹן - יִרְדֶּה עִמּוֹ שְׂכִינָה וְשָׂרְתָה בְּתוֹכּוֹ. הָטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ. **בָּא נָתַי, וְהוֹרִידָה לְאָרֶץ.** הָטָאוּ דוֹר הַמַּבּוּל, וְנִסְתַּלְקָה מִן הָעוֹלָם. **בָּא אַבְרָהָם וְהוֹרִידָהּ.** **בָּאוּ אַנְשֵׁי סְדוּם, וְנִסְתַּלְקָה.** לְפִיכָךְ וְאַנְשֵׁים בָּהּ מְעַט לְהִתְקַיֵּים עִמָּה בְּעוֹלָם. זְמַן מוּעָט הָיוּ, וְלֹא נִתְקַיְּמוּ בָּהּ הַרְבֵּה.

וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב אֹתָהּ - זֶה פְּלוֹנִי. **וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם** - זֶה יַעֲקֹב. **שְׂבַמְסַפְנוֹת הָיָה בְּזִמְן שְׁחָטָאוּ בְּנָיו בְּיוֹסֵף, וְנִמְנַע הַשְּׁפַע מִמֶּנּוּ, וְנִתְפָּרְשָׁה מִטְרוּנֵיתָא מִמֶּנּוּ.** **וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ, דָּא מוֹשֶׁה.** מַהוּ וְסַבֵּב אוֹתָהּ? **שְׂמִתְעַסֵּק פְּלוֹנִי שְׂיַחְטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת, בְּשַׁבִּיל לְהִתְעַבֵּב הַמְטְרוּנֵיתָא בְּגָלוּת,**

דָּבָר אַחֵר, עִיר קַטְנָה, דָּא צִיּוֹן. וְאֲנָשִׁים בָּהּ
 מְעַט, אֵלּוּ שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. וּבָא אֵלֶיהָ
 מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב אוֹתָהּ, דָּא פְּלוֹנִי. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ
 מְסֻבֵּן, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. שְׁנַאֲמַר בּוּ, (זכריה ט ט) עֲנִי
 וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר וְנֶאֱמַר (ישעיה נז א) תַּעֲדִיק אָבִיר. כֹּל
 זְמַן שְׁלֵא יָבֵא עָלָיו הַשְּׁפַע. וְעָלָיו נֶאֱמַר, (שם ט
 ה) וְנָהַר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ.

חֲמוֹר, דָּא סמא"ל. חָכָם, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד.
 וְעָלָיו נֶאֱמַר, וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר
 בַּחֲכָמָתוֹ. שִׁיחָהּ גּוֹאֵל מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, וְדָא הוּא
 פְּרוֹקָא מְלַעֲיָלָא.

דָּבָר אַחֵר, עִיר קַטְנָה, זוֹ תֵיבַת נַח. וְאֲנָשִׁים בָּהּ
 מְעַט, אֵלּוּ נַח וְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ
 גָּדוֹל, דָּא יֵצֵר הָרַע, שְׁסִיבֵב לָהּ. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ

לשון הקודש

שְׁכָתוֹב (תהלים צא) עֲמוּ אֲנֹכִי וְגו'.

וְעָלָיו נֶאֱמַר (שם ט) וְנָהַר יַחֲרֵב וַיִּבֶשׁ.
 חֲמוֹר - זה סמא"ל. חָכָם - זה מְשִׁיחַ בֶּן
 דָּוִד. וְעָלָיו נֶאֱמַר וּמִלֵּט הוּא אֶת הָעִיר
 בַּחֲכָמָתוֹ. שִׁיחָהּ גּוֹאֵל מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם,
 זוֹהִי הַגְּאֻלָּה מִלְּמַעְלָה.

דָּבָר אַחֵר, (קהלת ט) עִיר קַטְנָה - זוֹ תֵבַת
 נַח. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט - אֵלּוּ נַח וְאַשְׁתּוֹ
 וּבְנָיו. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל - זה יֵצֵר

דָּבָר אַחֵר, (קהלת ט) עִיר קַטְנָה - זוֹ צִיּוֹן.
 וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט - אֵלּוּ שֵׁשֶׁת יָמֵי
 בְּרֵאשִׁית. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב
 אוֹתָהּ - זה פְּלוֹנִי. וּמַצָּא בָּהּ אִישׁ מְסֻבֵּן -
 זה מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, שְׁנַאֲמַר בּוּ (זכריה ט) עֲנִי
 וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, וְנֶאֱמַר (ישעיה נז) תַּעֲדִיק
 אָבִיר. כֹּל זְמַן שְׁלֵא יָבֵא עָלָיו הַשְּׁפַע.

מִסְכֵּן חָכָם, דָּא נַח. וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ,
דָּא אַבְרָהָם, שְׁבַעֲבוּר אַבְרָהָם שְׁעֵתִיד לָבֹא, מִיַּלְט
אֶת הַתִּיבָה בְּחֻכְמָתוֹ, וּמַלְטוּ נַח וּבְנָיו.

דְּבַר אַחַר, עִיר קַטְנָה זֹו יְרוּשָׁלַם, שְׁהִיא בְּזִמְנָן
הַזֶּה קַטְנָה וַחֲרִיבָה. וְאֲנָשִׁים בָּהּ מְעַט,
מְעַטִּים הֵם הַיְהוּדִים שְׁיֵישׁ בָּהּ. וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ
גָּדוֹל וְסַבֵּב אֹתָהּ, דָּא הוּא מֶלֶכָא מְבַנֵי עֲשׂוֹ,
דְּאִתְמַר עֲלֶיהָ בְּדִנְיָאֵל, (דניאל ב לג) שְׁקוּהִי דִי פְּרִזְלָא.
דִי מְרַעַע כָּל אֵלִין תִּדְק וְתִרְעֵ. דִי מִלְכִּיָא וְגו'.
תִּדְק וְתִסַּף כָּל אֵלִין מִלְכּוֹתָא. וּבְזִמְנָן שְׁהוּא
סִיבֵב בְּירוּשָׁלַם, מְצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן וְחָכָם, דָּא
מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן, וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ,
דָּא מְשִׁיחַ אַחֲרוֹן.

לשון הקודש

מֶלֶךְ מְבַנֵי עֲשׂוֹ, שְׁנֹאֵמַר עֲלֵיו בְּדִנְיָאֵל,
(דניאל ב) שׁוֹקִיו מִבְּרִזְלָא. שְׁמֵרֹעַע כָּל אֵלוֹ,
תַּעֲשִׂם דִּק וְתִרְעֵ. שְׁהַמְלָכִים וְגו' תַּעֲשִׂם
דִּק וְתִבְיָא סוּף לְכָל אֵלוֹ הַמְלָכִיּוֹת. וּבְזִמְנָן
שְׁהוּא סַבֵּב בְּירוּשָׁלַם, מְצָא בָּהּ אִישׁ
מִסְכֵּן חָכָם - זֶה מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן, וּמַלְט
הוּא אֶת הָעִיר בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה מְשִׁיחַ
אַחֲרוֹן.

הָרַע, שְׁסַבֵּב לָהּ. וּמְצָא בָּהּ אִישׁ מִסְכֵּן
חָכָם - זֶה נַח. וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר
בְּחֻכְמָתוֹ - זֶה אַבְרָהָם, שְׁבַעֲבוּר אַבְרָהָם
שְׁעֵתִיד לָבֹא, מַלְט אֶת הַתִּבָּה בְּחֻכְמָתוֹ,
וּמַלְטוּ נַח וּבְנָיו.

דְּבַר אַחַר, עִיר קַטְנָה - זֹו יְרוּשָׁלַם,
שְׁהִיא בְּזִמְנָן הַזֶּה קַטְנָה וַחֲרִיבָה. וְאֲנָשִׁים
בָּהּ מְעַט - מְעַטִּים הֵם הַיְהוּדִים שְׁיֵישׁ בָּהּ.
וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב אֹתָהּ - זֶה

דְּבַר אַחַר, עִיר קִטְנָה דָּא אֹרִייתָא. וְאַנְשִׁים בְּהַ
 מַעַט. וְלָמָּה הִיא קִטְנָה, וְהַכְּתִיב (איוב יא
 ט) אֶרְבֶּה מֵאֶרֶץ מִדְּהַ וְגו', אֵלֶּא מְשֻׁם דְּאַנְשִׁים בְּהַ
 מַעַט הֵם.

וּבֵּא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב וְכו', דָּא סַמָּא
 דְּמוֹתָא, דְּסַבֵּב לָהּ, וּמַצָּא בְּהַ אִישׁ מְסַבֵּן,
 דָּא דוֹד. חָכָם, דָּא שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם,
 דְּאַתְקִין לָהּ שְׂרָגָא, וְאַנְהִיר לָהּ בְּנִהִירוֹ, בְּמִשְׁלִי
 וְסַפְרִיו. וּמַלְט הוּא אֶת הָעִיר בְּחַכְמָתוֹ, מִיֵּדָא
 דְּאַפִּיקוֹרְסִים וּמִיָּנִים, דְּאִיהוּ אַתְקִין אֲזַנִּים לְתוֹרָה.

דְּתַנִּינָן, עַד לָא אָתָּא שְׁלֹמֹה, הָוֹת אֹרִייתָא
 בְּקַלְחַת דְּלִית לָהּ אֲזַנִּים, וּמֵאֵן דְּקָרַב
 בְּהַדָּה אִיתוּקַד. פִּיּוֹן דְּאַתָּא שְׁלֹמֹה, וְעַבְד לָהּ
 אֲזַנִּים, וְאַשְׁתִּיזְבוֹן בְּנֵי עַלְמָא בְּעַצְתִּיהַ. יְהֵב בְּתַהִיא
 עִיר בְּבִיכּוֹל שְׁזִיבוֹתָא. וּבְכַּה, בְּחַכְמָתוֹ.

לשון הקודש

עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁהַתְּקִין לָהּ גַר, וְהֵאִיר לָהּ
 בְּאֹר, בְּמִשְׁלִי וְסַפְרִיו. וּמַלְט הוּא אֶת
 הָעִיר בְּחַכְמָתוֹ, מִיֵּד הָאֶפִיקוֹרְסִים
 וְהַמִּיָּנִים, שֶׁהוּא תִקֵּן אֲזַנִּים לְתוֹרָה.

שְׁשִׁנִּינוּ, בְּטָרָם שֶׁבֵּא שְׁלֹמֹה, הִיתָה
 הַתּוֹרָה בְּקַלְחַת שְׁאִין לָהּ אֲזַנִּים, וּמִי
 שֶׁקָּרַב אֵלֶיהָ נִשְׂרַף. פִּיּוֹן שֶׁבֵּא שְׁלֹמֹה

דְּבַר אַחַר, עִיר קִטְנָה - זוּ הַתּוֹרָה.
 וְאַנְשִׁים בְּהַ מַעַט. וְלָמָּה הִיא קִטְנָה? וְהִירִי
 בְּתוֹב (איוב יא) אֶרְבֶּה מֵאֶרֶץ מִדְּהַ וְגו'?
 אֵלֶּא מְשֻׁם שְׁאַנְשִׁים בְּהַ מַעַט הֵם.

וּבֵּא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְסַבֵּב כּו' - זֶה סַם
 הַמּוֹת, שֶׁסַּבֵּב אוֹתָהּ. וּמַצָּא בְּהַ אִישׁ
 מְסַבֵּן - זֶה דוֹד. חָכָם - זֶה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ